

nak úgy, mint a' Gáty úr' tükrei, melyekben azok takarva vannak. — Az elsőrendű tükörműszerről, melyet közönségesen „Winkelspiegel”-nek hínak, állíthatni ugyan ezt, mivel ennél a' szöglet-igazításra szolgáló csavar' feje szabadon áll, e' műszernél azonban több más nagyobb befolyású hiány is létező, (mint azt értekezésemben eléggé kitüntetem) ezt csak csekély terjedelmű téren teszik alkalmazhatóvá a' mérnöki pontok' rendes elhatározására; de ez koránsem Lipkos úr' tükre, hanem Wiessneré, 's már rég megvolt, mielőtt Gáty úr' szegtükreireit tökéletesítette volna, — a' többi tükörről, miket a' tudományos közönséggel megismertetni volt egyedüli célja első értekezésemnek, legkevésbé sem állhat azon észrevétel, minthogy azok kétszeresen is fődvék a' taláni érintés ellen, belső t. i. 's külső rézborítékjok által, valamint az a' rajzból eléggé kiviláglik, 's ha talán mind a' mellett oly kitészöleg nem terjesztetett elő, mint az valóságban létezik, ezt egyedül a' rajz' tökéletlenségének kell tulajdonítani, ezen hiány' pótlását az illyekben gyakorlott képződésnek engedvén. A' nyomtatás- és metszésben történt hibákról felelőség' terheit annál kevésbé tartozom viselni, mivel értekezésem' közrebocsátásakor Pesten jelen nem lehetvén azt a' becsúszotti hibáktól meg nem éháltam.

Azt hozza fel továbbá Lámm mérnök úr' tükörműszereink' tökéletlensége' okául, hogy azokban „a' középpont hiányzik, mely nélkül szögletet tökéletesen mérni lehetetlen, 's az egész tükörműszer czéljának nem felelhet meg”; mely vád' alaptalanságáról hogy annál inkább meggyőződhessek, a' tisztelt mérnököt rajzaim' 1° táblájának idomaira utasítom, melyből igen világosan kitetszik, hogy a' két tárgytól jövő sugárok az O (2 id.) és C, C, (3 és 4 idomok) pontokban, úgymint a' tükörlapok' átmetszései által képezett szögletek' valódi középpontjaiban egyesülvén, a' kívánt 90°, 45°, és 180° foku szögletek ezen O, C, és C pontokból ágaznak ki, mely matematikai igazságról mindenki meggyőződhetik, ki elfogulatlan 's részrenemhajló elmével vizsgálja a' szegtükrökről írt kis értekezésem'. Vagy talán azon okbul tartja középpontnélkülieknek e' tükröket, mivel a' vizsgálódó mérnök' szemé különböző helyeken foghatja föl a' tárgytól jövő sugárokat visszatorések utáni egyesülésökkor és nem épen az elhatározandó szöglet' középpontjában?; de erre nézve azt állíthatom, hogy bármi távolra, (habár mérföldnyire, mint azt képzeletileg feltehetjük) helyezze szemétől a' tükörműszert, csak azahban megtört sugárok egyenes vonalban 's akadály nélkül jöhessenek szembe, a' középpont változni soha sem fog, ennél fogvást a' tükörműszer czéljának megfelelővén az észrevétel tökéletes leendő. Való ugyan, hogy a' két felveendő tárgytól jövő sugárok különféle szögletek alatt ütközhetnek az O, C, C, pontokba, de ez egyéb eredvényt nem szül, csak hogy a' két tükörben fölvetett tárgyak' irányai egy harmadik egyenes vonalban egyesülvén e' vonal a' beütközés' szögletéhez képest külön 's külön irányokat nyerhet, mely irányok azonban mindig csak az O pontból ágazván ki, ezt mint valóságos középpont tökéletesen elhatározzák. — Hogy leirt szegtükreink szerkezetüknél fogvást csak egyenes síkföldön alkalmazhatók a' szögletek' pontos elhatározására, igen természetesen foly, azon egyszerű okbul, mivel a' velök nyert szögletek csak vízszinti lapon képzelhetők tökéleteseknek, a' hajlott lapon vett szögleteknél pedig a' magasság is befolyást gyakorolván a' szöglet' nagyságára, e' befolyásnak hatását, 's innen jött több eredvényt egyszerű tükörműszereinkkel számba nem vehettük mindeddig, rég

ohajtván, hogy e' részről már több ízben igen kiemelt tulajdonit Gáty ur' szegtükreinek az egész tudományos közönséggel mi is megismerhetnők; mit azonban, mint már feljebb emlitém, bizonyos oknál fogva még el nem érhattunk. — Egyébiránt mindazon állítás, miket értekezésem' meghíralásaul Gáty ur' szegtükreiről Lámm mérn. ur felhozott, eléggé bizonyítvány' hiányával vannak, mivel csak pusztá állítások minden további felvilágosítás nélkül, 's mindazoknak a' t. közönség hiteit nem adhat mindaddig, míg t. cz. Gáty urnak ígéretei az ezen érdekes tárgy körüli tapasztalásiból merített szegtükörtanjának közrebocsátása által kielégítőleg nem teljesítettnek; ekkor aztán csekély tapasztalásinkkal önkint hátrálópnunk, engedvén a' nagyobb szerűeknek: mindaddig azonban tulajdon tükörműszereinket, 's arról írt czikkemet Lámm m. ur' vádjainak ellenére is ajánljuk a' t. közönségnek, remélvén annak elismerését, hogy e' nagyérdékű tárgy' előmozdításához csekély tehetséginktől kitelhetőleg járulni el nem mutasztottuk. Haynald István mérnök.

Emlék Katona Józsefre.

A' pesti magyar színház' megnyitása óta a' dramaközönségnek alig volt szebb estvéje, mint m. évi mart. 23án, midőn Bánk bán cred. szomjáték Katona Józseftől, adott Egressy G. javára. A' mi egyetlenünk a' maga nemében, legalább ha komoly szindarabinkra kerül a' szó, van mit példaul felhozni. Velem történt, hogy vidéki liter. barátok közt szinte illy kitüntetéssel emlitém, 's mindjárt az volt a' második kérdés: ki írta? „Katona József” mondám. Természetesen fogadkoznak, hogy a' „literatura” új nevezetéseit nem ösmerhetik. Koránsem, uraim, a' szerző má r nem él, Bánk bán t még 1820 előtt írta. „És nincs ben a' magyar költészet' kézikönyvében!” — Katona József sem történetileg sem kritikailag nincs közönség elé vezetve; mit Chiolich' panorámája felőle mond, csak a' színházi zajos tetszésnek rövid vízhangja, nem önálló, részletes bírálat. A' méltánylás sirjában érte, 's a' halott' tisztelőji jó néven fognák venni, ha, kik vele közél személyes vagy hivatalos viszonyban állottak, míg idejét nem mulja, életéről, haláláról 's munkáirul' stb. hírlapi uton hiteles adatokat közlenének, egy magyar literaria historiához is forrásul szolgálhatók. E' részben Kecskemétről várhatni legtöbbet, hol a' boldogult városi tisztséget viselt; íranta meg is szólíték egy fiatal ügyvédet, 's fájlatva értém, hogy nevérel is alig ösmerik, mert — senki nem proféta önhazájában. Csakugyan nem volna ember Kecskeméten adatokra? Ritkaság egy szép lélek, 's bármi csekély volt a' hely, melyet az életben elfoglalt, emlékének meg kell szenteltetni. Pest, april' 19. 1840. Erdőlyi.

Pótléktár.

A' világ' legkisebb városa éjszaki Sziberiában létezik, 's neve Z a s c h i w e r s k, mely 7 házból 's 7 lakosból áll. E' hét személyű népességet képezi 2 lelkész, egy postamester, 1 tiszt, 1 kereskedő, 1 bíró, 's 1 özvegy asszony. Legfuresább itt minden esetre az, hogy illy nyomoru tanyát városnak nevezzenek. — Az ausztriai birodalomban van jelenleg 34 hideg-vizgyógyintézet; Bajorországban 6; Prussziában 8, Szászországban 6; továbbá Württembergben, Braunschweigben, Schweizban, Varsovában és Sz. Pétervárott mindenütt 1. — Lyonban a' rendőrség egy koldust fogott-el, ki 150,000 frank értékű vagyonnal bírt, 's kinek agyájában azon órjögő képzelődés keringett, hogy családjával éhen kell meghalnia.